

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 7 ก.ย. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16410	หน้า 5
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มรดกกล้วยงา

จาก “หมาขนคำ” ถึง “กำพร้าบัวทอง”

เรื่องราวของ “หมาขนคำ” และ “กำพร้าบัวทอง” ทั้งสองเรื่องเนื้อหาเป็นนิทานชาดก มีหลายท่านเข้าใจผิดคิดว่าเรื่อง “หมาขนคำ” เป็นเรื่อง “กำพร้าบัวทอง” ซึ่งในความเป็นจริงเป็นคนละเรื่องกัน ดังจะได้นำเอามาเสนอเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความสับสนต่อไป

หมาขนคำ

หมาขนคำ แปลว่า หมาขนทอง ชื่อเต็มคือ “สุวรรณณะเมกษะหมาขนคำ” มีเรื่องเล่าโดยสังเขปว่า

ณ เมืองพาราณสี มีเจ้าเมืองชื่อท้าวสุทนต์ มีมเหสีชื่อ “ปทุมมา” และ “ภคิยา” ท้าวสุทนต์มีความประสงค์อยากได้ทายาทสืบต่อราชสมบัติจึงให้มเหสีทั้งสองรักษาศีลบำเพ็ญภาวนาบุตร เมื่อมเหสีปฏิบัติตาม จึงได้บุตรสมประสงค์ โดยนางปทุมมาได้บุตรชายชื่อ “สุวรรณณะเมกษะ” กับสนุขชนสีทองเรียก “หมาขนคำ” โดยหมาขนคำเกิดก่อนมีศักดิ์เป็นพี่ ส่วนนางภคิยาได้ธิดาชื่อ “จันทเกสิ” และบุตรชื่อ “ไชยา”

เมื่อสุวรรณณะเมกษะอายุได้ 3 ขวบ มารดาก็สิ้นชีพ นางภคิยาได้เป็นมเหสีเอก ด้วยความริษยา นางภคิยาจึงพยายามคิดกำจัดสุวรรณณะเมกษะกับหมาขนคำเสมอ นางจึงให้บิดาซึ่งมีความเก่งกาจด้านไสยเวททำเสน่ห์ให้ท้าวสุทนต์สาธุสมหลง จากนั้นจึงยุยงให้ท้าวสุทนต์สั่งให้เสนาพาสุวรรณณะเมกษะกับหมาขนคำไปปล่อยป่า ท้าวสุทนต์ก็ทำตามอยู่หลายครั้ง แต่ทุกครั้งหมาขนคำก็พาน้องกลับเข้าเมืองได้ตลอด

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 7 ก.ย. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 164 10	หน้า 3
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	--------------------------	------------------

วันหนึ่งหมาขนคำไม่อยู่ นางภคิยาสั่งให้เสนาเอาสุวณะเมกษะไปโยนทิ้งในหุบเหว แต่เทวดาก็เอาผ้าทิพย์มารองรับไว้มิให้สิ้นชีพ ส่วนหมาขนคำเมื่อไม่เห็นน้องอยู่ก็ตามกลิ่นไป จนพบและพาขึ้นจากเหว ตั้งแต่นั้นทั้งสองจึงตกลงใจอาศัยอยู่ในป่าไม่ปรารถนากลับเมือง

ก็แลในป่านั้นมีฤาษีตนหนึ่งชื่อ “พรหมรังสี” ได้พบเด็กหญิงคนหนึ่งถือเอากำเนิดในดอกบัว จึงเลี้ยงไว้แล้วให้ชื่อว่า “คันธมาลา” โดยจัดหาที่อยู่อาศัยให้อยู่ต่างหาก

กล่าวถึง หมาขนคำ เมื่ออาศัยอยู่ป่ากับน้องชายได้แวะเวียนกลับไปยังปราสาทเพื่อนำเอาเสื้อผ้าเครื่องใช้

สอยไปให้น้องอยู่มีขาด นางธิดาจันทร์เกสก็ฝากสร้อยแหวน

เครื่องประดับและ

สุวณะ

เมกษะยังมีชีวิตอยู่ จึงไปบอกให้ท้าวสุทนต์สาให้ยกพลโยธาไป

ฆ่าโดยมีลูกชาย คือ “ไชยา” ติดตามไปด้วย

ครั้งนั้น พญายักษ์ตนหนึ่งชื่อ “วรุณยักษ์” ได้

แปลงกายเป็นกวางทองมาล่อให้ท้าวสุทนต์สา

ติดตาม จนจับตัวได้แล้วรู้ว่า

จะจับกินเป็นอาหาร ท้าว

สุทนต์สาขอชีวิตไว้และอาสา

ว่าจะสร้างศาลาแล้วจัดหา

หญิงสาวมาให้กินทุก ๆ สามวัน

ส่วนสุวณะเมกษะได้พบกับคันธมาลา ทั้ง

สองสนทนา

โต้ตอบปัญหาลองภูมิปัญญากัน ต่างคนต่างพอใจ

กัน สุวณะเมกษะจึงขอกันธมาลาจากฤาษี ครั้งนั้นพระอินทร์ได้มอบดาบศรีกัญไชยกัณฑ์

แก่สุวณะเมกษะไว้สำหรับเป็นของคู่กาย

วันหนึ่ง หมาขนคำไปพบซากกระดูกคนและเห็นพฤติกรรมของวรุณยักษ์ คือจับหญิง

สาวที่ท้าวสุทนต์สาส่งให้กินทุก ๆ สามวัน หมาขนคำกับสุวณะเมกษะจึงคิดจะปราบยักษ์ พระ

ฤาษีพรหมรังสีจึงสอนเวทมนต์คาถาให้ก่อนเดินทางไปปราบยักษ์

เมื่อถึงวันตามกำหนดที่ท้าวสุทนต์สาจะต้องส่งคนให้ยักษ์กิน ในวันนั้นท้าวสุทนต์สาดัดสิน

ใจส่งลูกสาวคือจันทร์เกสให้ยักษ์ เป็นการลงโทษที่นางแอบฝากสร้อยแหวนเครื่องประดับให้สุ

วณะเมกษะ ก่อนที่ยักษ์จะลงมือจับกิน หมาขนคำกับสุวณะเมกษะก็เข้าขัดขวางและเกิด

การรบพุ่งกันขึ้น ผลปรากฏคือวรุณยักษ์ยอมแพ้และมอบไม้เท้าที่สามารถชักคนตายให้ฟื้นได้ ชี

คนเป็นให้ตายได้ ครั้งนั้น สุวณะเมกษะได้นำจันทร์เกสเป็นภรรยาอีกคนหนึ่ง

(ติดตามต่อในวันจันทร์หน้า)

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบโดยต่อพงษ์ เสมอใจ)